

Daltonschool

De Horst

Daltonboek Over het waarom, hoe en wat!

Adres: Glazeniershorst 402
7328 TK Apeldoorn
Telefoon: 055-5337258
E-mail: horst@leerplein055.nl
Website: www.dehorst-apeldoorn.nl

Voorwoord

Van harte welkom bij openbare daltonschool de Horst te Apeldoorn!

Dit daltonboek is bedoeld voor iedereen die belangstelling heeft voor ons daltononderwijs. We zijn trots op wat we bieden en laten via dit document graag zien hoe wij dit onderwijs vormgeven. In het daltonboek beschrijven we hoe ons team het daltononderwijs in de dagelijkse praktijk toepast. Daarnaast fungeert het als naslag- en borgingsdocument, waarin de belangrijkste en meest voorkomende daltonafspraken zijn vastgelegd. Op deze manier streven we naar een eenduidige werkwijze en het bewaken van afspraken binnen de school. Het daltonboek zien we als een 'levend' document dat voortdurend wordt geactualiseerd, aangevuld en aangescherpt, omdat (dalton)onderwijs continu in beweging is en zich blijft ontwikkelen.

Namens het team van Daltonschool de Horst,
Marit Limburg, directeur en lid daltonwerkgroep
Lotte Huisman, directeur
Marleen Meiling-Messerschmidt, daltonspecialist i.o.
Michelle van Bennekum, lid daltonwerkgroep

Inhoudsopgave

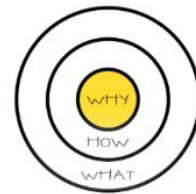
Inleiding	5
1.1 Why?	5
1.2 How?	5
1.3 What?	5
1.4 Opbouw van het daltonboek	5
1. De daltongeschiedenis	6
2. Why?	7
2.1 Missie en visie	7
2.2 Daltononderwijs: A way of life	7
2.3 De 5 kernwaarden als basis	7
3. How?	9
3.1 Vrijheid en zelfstandigheid	9
3.2 Zelfstandigheid	10
3.3 Samenwerken	11
3.4 Reflecteren	12
3.5 Effectiviteit	12
4. What?	14
4.1 Vrijheid en zelfstandigheid	14
4.1.1. Huishoudelijke taken	14
4.1.2. Hulpjes	14
4.1.3. Werkplek en gangpas	14
4.1.4. Inschrijven voor instructie	15
4.1.5. Het werk beoordelen en/of nakijken	15
4.1.6. De leerlingenraad	16
4.1.7. Rondleidingen	16
4.1.8. De dag-/weektaak	16
4.1.9. Keuzetaak	17
4.1.10. Kindplan	18
4.2 Zelfstandigheid	19
4.2.1. Kinderen werken zelfstandig	19
4.2.2. Dagkleuren	19
4.2.3. Materialen	19
4.2.4. Uitgestelde aandacht	19
4.2.5. Zelfstandig werkblokje	20
4.2.6. Geluidsniveaus	20
4.3 Samenwerken	20
4.3.1. Samenwerken / samen werken	21
4.3.2. Groepsdoorbroken werken	22
4.3.3. Samenwerking met Partou – Horst	23
4.3.4. Samenwerking met ouders	23
4.4 Reflecteren	24
4.4.1. Incheck en uitcheck	24

4.4.2. Reflectievormen.....	24
4.4.3. Exit-tickets.....	24
4.4.4. Reflecteren op je eigen werk.....	24
4.4.5. Feedback geven aan elkaar.....	26
4.4.6. Succescriteria.....	26
4.4.7. Reflectiemuur.....	26
4.4.8. Oudergesprekken.....	26
4.5 Effectiviteit	27
4.5.1. Binnen is beginnen.....	27
4.5.2. De Time-Timer.....	27
4.5.3. Gelabelde en toegankelijke materialen.....	27
4.5.4. De instructietafel.....	27
4.5.5. De dagplanning.....	27
4.5.6. Het lesdoel (is zichtbaar).....	28
4.5.7. Effectieve lesovergangen.....	28
5. Ons daltononderwijs in ontwikkeling	29
5.1 Borging.....	29
5.2 Zelfevaluatie	29
5.3 DaltonOntwikkelpPlan	29
DaltonOntwikkelpPlan schooljaar 2026-2027	30

Inleiding

Openbare Daltonschool de Horst is gelegen aan de Glazeniershorst 402 in Apeldoorn de Maten en maakt deel uit van onderwijsorganisatie Leerplein055. Het is de enige openbare daltonschool in Apeldoorn. De school bestaat uit ongeveer 110 kinderen, een team van leerkrachten, ondersteuners, twee directeuren, een kwaliteitscoördinator, een conciërge en een administratief medewerker. In onze school is peuteropvang 'Partou' gevestigd. Om een doorgaande lijn te waarborgen, is er een nauwe samenwerking tussen de peuteropvang en kleutergroep. Daltonschool de Horst werkt sinds 2007 met veel plezier volgens het daltonconcept.

In dit daltonboek staat ons daltononderwijs centraal, beschreven aan de hand van drie kernvragen van de Golden Circle (Sinek, 2009): Why, How en What.

1.1 Why?

Waarom kiezen wij voor daltononderwijs en welke visie ligt hieraan ten grondslag?

Met ons daltononderwijs willen we kinderen vormen tot zelfbewuste en ondernemende mensen, die met vertrouwen de toekomst tegemoet gaan, mensen met lef. We stimuleren kinderen om zich eigenaar te voelen van hun eigen leerproces en leven.

1.2 How?

Hoe geven wij hier in de praktijk vorm aan?

Dit daltonboek is samengesteld door leden van de daltonwerkgroep, met bijdragen van het hele team. Samen beschrijven we hoe wij ons onderwijs dagelijks vormgeven.

1.3 What?

Wat betekent dit concreet voor kinderen, ouders en teamleden?

We maken inzichtelijk wat er van iedereen wordt verwacht om onze doelen te realiseren, gebaseerd op de kernwaarden van het daltononderwijs.

1.4 Opbouw van het daltonboek

Het eerste hoofdstuk beschrijft het gedachtegoed van Helen Parkhurst, de grondlegger van het daltononderwijs. In het tweede hoofdstuk staat onze 'Why' centraal: waarom wij als school kiezen voor daltononderwijs en wat ons hierin drijft. Hoofdstuk 3 beschrijft onze 'How': de manier waarop wij ons daltononderwijs vormgeven. Per daltonkernwaarde beschrijven we hoe wij deze vertalen naar ons dagelijks handelen. Hoofdstuk 4 beschrijft onze 'What': de concrete uitwerking van ons daltononderwijs in de dagelijkse praktijk. Hier leest u welke afspraken, werkwijzen, routines en instrumenten we binnen De Horst hanteren om onze visie en daltonkernwaarden zichtbaar te maken.

Tot slot volgt in het vijfde hoofdstuk een uitleg over hoe wij de kwaliteit van ons daltononderwijs goed houden (borging) en steeds verbeteren (DaltonOntwikkelPlan).

1. De daltongeschiedenis

Het daltononderwijs kent een geschiedenis van ruim honderd jaar en vindt zijn oorsprong in het gedachtegoed van Helen Parkhurst. Als Parkhurst 18 jaar is, kiest zij voor het onderwijs en komt ze na een zomercursus '*teacher's exam*' terecht op een plattelandsschool, waarbij ze de verantwoordelijkheid krijgt van 45 kinderen in de leeftijd van 6 tot 16 jaar. Parkhurst introduceerde een aanpak waarbij kinderen deels zelfstandig werkten. Samen met de kinderen maakte zij afspraken over verantwoordelijkheid en begeleiding, die werden vastgelegd in zogenoemde 'taken'. De kinderen namen verantwoordelijkheid voor hun werk, terwijl de leerkracht ondersteuning bood waar nodig. Wat begon als een praktische oplossing om efficiënter les te geven, groeide uit tot een bredere visie op onderwijs. Na een succesvol jaar studeert ze verder aan het Central Teacher's College. Ze behaalt in 1907 haar opleiding, na een verkort traject dat toegespitst werd op haar wensen.

Tussen 1913 - 1915 werd haar denken verder verdiept door haar samenwerking met Maria Montessori, waardoor haar ideeën een duidelijke pedagogische basis kregen. In 1916 werd Helen Parkhurst privé lerares, wat haar in de gelegenheid stelde om het Laboratory Plan voor het eerst op kleine schaal in de praktijk te brengen. In diezelfde periode kwam ze in contact met een andere school, ook in de buurt van Dalton, waar men haar Plan invoerde. In 1919 opende Parkhurst met financiële steun van de welgestelde familie Crane in New York The Children's University School, die in 1920 de naam The Dalton School kreeg. In 1922 legde Parkhurst haar visie vast in het boek *Education on the Dalton Plan*.

Sindsdien heeft het daltononderwijs zich wereldwijd ontwikkeld en bewezen als een duurzame onderwijsvorm. De kern blijft het stimuleren van zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en samenwerking bij leerlingen. Ook vandaag de dag worden de oorspronkelijke ideeën van Parkhurst nog steeds gebruikt en aangepast aan de eisen van de moderne samenleving, zodat kinderen zich blijven ontwikkelen tot zelfstandige en betrokken mensen.

2. Why?

Waarom kiezen wij voor daltononderwijs en welke visie ligt hieraan ten grondslag?

In dit hoofdstuk beschrijven we waarom we werken vanuit de daltonvisie; wat onze drijfveer is om te werken op z'n daltons. We beschrijven dit vanuit onze missie en visie en daarbij gaan we uit van de vijf daltonkernwaarden.

2.1 Missie en visie

Daltonschool de Horst is een openbare basisschool waar ieder kind welkom is, ongeacht de achtergrond. Wij bieden een veilige en vertrouwde omgeving waarin kinderen samen opgroeien, leren, samenwerken en plezier maken. Wij stimuleren kinderen om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen ontwikkeling. Vanuit het principe “alles wat kinderen zelf kunnen, moeten wij niet voor ze doen!” geven wij kinderen vertrouwen en ruimte om zelfstandig te handelen, passend bij hun ontwikkeling, samen beslissingen te maken en op een respectvolle manier met elkaar om te gaan. Zo bereiden wij hen voor op de samenleving van nu.

Wij geloven dat kinderen zich het beste ontwikkelen in een omgeving waarin zij actief betrokken zijn bij hun eigen leerproces en samen leren met anderen. Door verschillen en gelijkenissen te omarmen, groeien kinderen op tot zelfstandige, verantwoordelijke en betrokken burgers. Onze school is een oefenplaats waar kinderen ontdekken wie zij zijn, wat zij kunnen en hoe zij zich verhouden tot de wereld om hen heen.

2.2 Daltononderwijs: A way of life

Daltononderwijs is op Daltonschool de Horst een manier van omgaan met elkaar: It's a way of life! Een omgeving waarin je verantwoordelijkheid krijgt en daarop ook aangesproken kunt worden. Wij zien de school als een oefenplaats, waar kinderen leren wie zij zijn, wat zij kunnen en hoe zij zich verhouden tot de wereld om hen heen. Daarom zien wij leren als een gezamenlijke ontdekkingsreis, waarin kinderen eigenaar worden van hun ontwikkeling en leren betekenis te geven aan wat zij doen.

2.3 De 5 kernwaarden als basis

Vanzelfsprekend vormen de vijf kernwaarden verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerken, reflectie en effectiviteit in samenhang ook de basis van ons onderwijs. De kernwaarden zijn terug te zien in het dagelijks handelen en zijn zichtbaar in de manier waarop wij ons onderwijs inrichten en met elkaar omgaan.

Kinderen krijgen bij ons vertrouwen en verantwoordelijkheid, passend bij hun ontwikkeling. Wat zij zelf kunnen, doen zij zelf. Wij begeleiden hen daarbij, bieden structuur, leren ze verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces en hierop te reflecteren en zelfstandig taken uit te voeren binnen afgesproken kaders. De leerkracht is hierin coach en begeleider, die ondersteunt en uitdaagt waar mogelijk.

Op Daltonschool de Horst leren kinderen niet alleen van de leerkracht, maar ook van en met elkaar. Samenwerken, elkaar helpen en respectvol omgaan met verschillen vormen de basis

van ons schoolklimaat. Wij streven ernaar om het onderwijs af te stemmen op de behoefte van onze kinderen en zo ook de kinderen zelf actief te maken.

Op Daltonschool de Horst bereiden we kinderen voor op de toekomst, waarin zij zelfstandig, verantwoordelijk en betrokken hun plek innemen in de samenleving met oog voor zichzelf, de ander en de wereld om hen heen.

3. How?

Hoe geven wij hier in de praktijk vorm aan?

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe de dagelijkse praktijk op onze school eruitziet. We beschrijven dit vanuit onze visie en daarbij gaan we uit van de vijf daltonkernwaarden. Veel van wat wij doen is niet te vangen onder één specifieke kernwaarde. De kernwaarden zijn in de praktijk nauw met elkaar verbonden en versterken elkaar voortdurend.

In ons onderwijs is er daarom steeds sprake van een wisselwerking tussen zelfstandigheid, samenwerking, verantwoordelijkheid, effectiviteit en reflectie. In de beschreven voorbeelden zal zichtbaar worden dat activiteiten vaak meerdere kernwaarden tegelijk raken.

3.1 Vrijheid en verantwoordelijkheid

Van de 'Why' naar de 'How'

Het uitgangspunt van onze werkwijze is dat vrijheid en verantwoordelijkheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Zoals Helen Parkhurst verwoordt: *“Freedom and responsibility together perform the miracle.”* Vrijheid krijgt pas betekenis wanneer deze hand in hand gaat met het dragen van verantwoordelijkheid.

Hoe wij vrijheid en verantwoordelijkheid vormgeven

Binnen onze school leren kinderen stap voor stap omgaan met vrijheid binnen duidelijke en gezamenlijke afspraken. Deze afspraken vormen de kaders waarbinnen de kinderen ruimte krijgen om keuzes te maken en hun eigen leerweg te bepalen. Dit doen wij door:

- te werken met dag- en weektaken waarin kinderen hun werk organiseren binnen heldere doelen.
- het bieden van keuzevrijheid binnen opdrachten, waarbij kinderen leren afwegen wat zij wanneer en hoe aanpakken.
- kinderen laten ervaren dat keuzes gevolgen hebben, zodat zij leren verantwoordelijkheid te dragen voor hun handelen.
- vrijheid op te bouwen in kleine, overzichtelijke stappen, passend bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind.
- toenemende complexiteit en zelfstandigheid in taken te verwerken naarmate kinderen ouder worden en zich verder ontwikkelen.

De rol van de leerkracht

De leerkracht speelt hierin een begeleidende en coachende rol. Dit vraagt om het durven loslaten, maar tegelijkertijd het bieden van structuur en houvast. Door vertrouwen te geven en rekening te houden met verschillen tussen leerlingen, creëert de leerkracht maatwerk binnen duidelijke kaders. Zo wordt ieder kind ondersteund in het ontwikkelen van zelfkennis en zelfinschatting.

Vrijheid en verantwoordelijkheid op schoolniveau

Op schoolniveau komt vrijheid en verantwoordelijkheid tot uiting in het vertrouwen dat wordt gegeven aan het team en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de schoolontwikkeling. Voorbeelden hiervan zijn:

Alles wat de kinderen zelf kunnen, moeten wij niet voor ze doen!

- Teamleden krijgen ruimte om binnen afgesproken kaders eigen keuzes te maken in hun onderwijsaanpak, passend bij hun groep.
- Het team is gezamenlijk verantwoordelijk voor het bewaken en uitvoeren van daltonafspraken.
- Schoolbrede afspraken worden samen opgesteld en regelmatig geëvalueerd.
- Er is ruimte voor initiatief vanuit teamleden, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen of projecten.
- Verantwoordelijkheden worden verdeeld binnen het team, waarbij eigenaarschap wordt gestimuleerd.

3.2. Zelfstandigheid

Van de 'Why' naar de 'How'

Onze aanpak is gebaseerd op vertrouwen in de mogelijkheden van kinderen. Wij geloven dat kinderen in potentie veel kunnen, mits zij de ruimte krijgen om dit te ontdekken en te ontwikkelen. Zoals Helen Parkhurst stelt: *“Experience is the best and indeed the only real teacher.”* Vanuit dit uitgangspunt creëren wij een leeromgeving waarin kinderen actief leren door te doen, te ervaren en te reflecteren.

Hoe wij zelfstandigheid vormgeven

Zelfstandigheid binnen onze school betekent dat kinderen stap voor stap leren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces. Dit doen wij door:

- kinderen te stimuleren om problemen eerst zelf te verkennen en op te lossen voordat zij hulp vragen.
- het werken met taken waarin kinderen hun werk zelf plannen en organiseren binnen duidelijke kaders.
- keuzevrijheid te bieden binnen opdrachten, waardoor kinderen leren om bewuste en effectieve beslissingen te nemen.
- tijd en ruimte te creëren voor zelfstandige verwerking van leerstof, waarbij de leerkracht begeleidt in plaats van stuurt.
- kinderen te leren hun eigen werk te beoordelen en te reflecteren op hun aanpak en resultaten.

De rol van de leerkracht

De leerkracht vervult hierbij een essentiële rol als begeleider en coach. Door vertrouwen te geven en los te laten waar mogelijk, stimuleert de leerkracht het zelfvertrouwen van leerlingen. Tegelijkertijd blijft de leerkracht beschikbaar voor ondersteuning waar nodig. Deze balans tussen vrijheid en begeleiding is cruciaal voor het ontwikkelen van zelfstandigheid.

Zelfstandigheid op schoolniveau

Zelfstandigheid op schoolniveau betekent dat we als organisatie een professionele, lerende houding aannemen en eigenaarschap tonen over ons handelen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Teamleden werken zelfstandig aan hun professionele ontwikkeling en nemen initiatief in scholing en verbetering van hun onderwijs.
- Teamleden bereiden onderwijsinhoud en organisatie zelfstandig voor, binnen de

gezamenlijke visie.

- De school stimuleert een cultuur waarin teamleden zelf oplossingen zoeken en met ideeën komen.
- Er wordt gewerkt met duidelijke structuren en afspraken, waardoor iedereen zelfstandig kan functioneren binnen het geheel.
- Nieuwe collega's worden begeleid naar zelfstandigheid in het werken volgens de daltonvisie.

3.3 Samenwerken

Van de 'Why' naar de 'How'

Uitgangspunt hierbij is de visie van Helen Parkhurst: "The school functions as a social community." Onze school is een leef- en leergemeenschap waarin leerlingen, leerkrachten, ouders en schoolleiding samenwerken en van elkaar leren.

Hoe wij samenwerken vormgeven

Samenwerken is binnen onze school een doel op zich én een middel om leren te versterken.

Wij organiseren dit door:

- kinderen structureel samen te laten werken aan leertaken, waarbij zij elkaar ondersteunen en van elkaar leren.
- samenwerkend leren in te zetten als vast onderdeel van het onderwijs, afgestemd op verschillende werkvormen en niveaus.
- kinderen bewust te maken van hun rol binnen de groep, waarbij zij leren dat zij medeverantwoordelijk zijn voor het geheel.
- ruimte te bieden voor dialoog, waarbij kinderen leren luisteren naar elkaar en respectvol omgaan met verschillen.
- reflectie te stimuleren op het samenwerkingsproces, zoals het beoordelen van de eigen inbreng en die van anderen.

De rol van de leerkracht

De leerkracht creëert een veilig pedagogisch klimaat waarin samenwerking kan groeien. Hij of zij begeleidt kinderen in het ontwikkelen van sociale vaardigheden en past verschillende vormen van samenwerken toe, passend bij het doel en de groep. Daarnaast werkt de leerkracht zelf actief samen met collega's en kinderen, en geeft hierin het goede voorbeeld.

Samenwerking op schoolniveau

Samenwerking op schoolniveau betekent dat alle betrokkenen binnen de schoolgemeenschap actief bijdragen aan het gezamenlijke doel. Voorbeelden hiervan zijn:

- Teamleden werken samen in bouw- en teamoverleggen om onderwijs af te stemmen en te verbeteren.
- Er is structureel overleg waarin kennis en ervaringen worden gedeeld.
- Teamleden geven elkaar feedback en ondersteunen elkaar in de dagelijkse praktijk.
- De school werkt samen met ouders als educatieve partners in de ontwikkeling van kinderen.
- Samenwerking vindt ook plaats met externe partners om het onderwijs te versterken.

3.4 Reflectie

Van de 'Why' naar de 'How'

Geïnspireerd door Helen Parkhurst en haar uitspraak

“I would be the first to hear welcome criticism”, zien wij reflectie als een essentieel onderdeel van groei en ontwikkeling, voor zowel leerlingen als professionals.

Hoe wij reflectie vormgeven

Reflectie is binnen onze school een continu en bewust proces dat plaatsvindt op alle niveaus.

Wij geven hier invulling aan door:

- kinderen actief te laten nadenken over hun eigen leerproces en leerresultaten.
- reflectiemomenten in te bouwen voor, tijdens en na het werken aan taken, waarbij kinderen terugkijken op hun aanpak en keuzes.
- kinderen te stimuleren om conclusies te trekken uit hun handelen en deze mee te nemen naar volgende leerstappen.
- eigenaarschap te bevorderen, waarbij kinderen verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen ontwikkeling.
- een kritische houding te ontwikkelen, waarin kinderen leren vragen te stellen en hun eigen werk en dat van anderen te beoordelen.

De rol van de leerkracht

De leerkracht heeft een voorbeeldfunctie en laat zien wat reflecteren betekent in de praktijk. Hij of zij begeleidt leerlingen in het reflectieproces door gerichte vragen te stellen, feedback te geven en ruimte te bieden voor zelfevaluatie. Daarnaast reflecteert de leerkracht continu op het eigen pedagogisch en didactisch handelen en past het onderwijs hier, waar nodig, op aan.

Reflectie op schoolniveau

Reflectie beperkt zich niet tot de klas, maar is onderdeel van onze gehele schoolcultuur. Leerkrachten, directie en teamleden evalueren regelmatig de kwaliteit van het onderwijs en het daltonconcept. Op deze manier blijven wij ons onderwijs ontwikkelen en verbeteren.

3.5 Effectiviteit

Van de 'Why' naar de 'How'

Geïnspireerd door Helen Parkhurst en haar visie dat daltononderwijs een

“efficiency measure” is, richten wij ons onderwijs zo in dat elke leerling optimaal en betekenisvol leert.

Hoe wij effectiviteit vormgeven

Effectiviteit betekent binnen onze school dat wij bewuste keuzes maken in de organisatie van ons onderwijs, zodat leren zo doelmatig mogelijk verloopt. Dit doen wij door:

- Taken op maat aan te bieden, zodat leerlingen doelgericht en functioneel bezig zijn.
- De leeromgeving zo in te richten dat kinderen op verschillende plekken zelfstandig of samen kunnen werken.
- Samenwerkend leren in te zetten, waardoor ruimte ontstaat voor de leerkracht om

gerichte begeleiding te bieden aan kleinere groepen.

- De daltonkernwaarden te verbinden aan opbrengstgericht werken, zodat proces en resultaat elkaar versterken.

De rol van de leerkracht

De leerkracht speelt een cruciale rol in het bewaken van de effectiviteit. Hij of zij:

- gaat bewust en efficiënt om met lestijd.
- stemt de instructie af op het leeraanbod en de specifieke leerbehoeften van de kinderen.
- differentieert in aanbod en begeleiding om het maximale uit iedere leerling te halen.
- daagt leerlingen uit om hun mogelijkheden optimaal te benutten.

Effectiviteit op schoolniveau

Op schoolniveau betekent effectiviteit dat Daltonschool de Horst het onderwijs en de organisatie zo inricht dat tijd, middelen en menskracht optimaal worden benut. Dit vraagt om duidelijke structuren, gezamenlijke afspraken en een voortdurende focus op kwaliteit en opbrengsten. Voorbeelden hiervan zijn:

- Er worden schoolbrede afspraken gemaakt over de inrichting van taken, instructie en begeleiding, zodat er efficiënt en eenduidig gewerkt wordt.
- Tijd wordt doelgericht ingezet, bijvoorbeeld door effectieve vergaderstructuren en inhoudelijke overleggen die bijdragen aan onderwijsverbetering.
- Leerkrachten werken samen aan opbrengstgericht onderwijs en analyseren gezamenlijk resultaten om het onderwijs bij te stellen.
- De inzet van personeel wordt afgestemd op de onderwijsbehoeften van leerlingen, zodat ondersteuning en begeleiding zo effectief mogelijk plaatsvinden.
- De leeromgeving wordt zo ingericht dat deze flexibel gebruikt kan worden door kinderen en leerkrachten.
- Er is aandacht voor professionele ontwikkeling van het team, gericht op het versterken van de kwaliteit van het onderwijs.
- De school biedt passende ondersteuning en zorg, zodat ieder kind de kans krijgt om de gestelde doelen te behalen.

In de dagelijkse praktijk van Daltonschool de Horst komen de daltonkernwaarden niet los van elkaar tot uiting, maar juist in hun onderlinge samenhang. Zelfstandigheid, vrijheid en verantwoordelijkheid, samenwerken, reflectie en effectiviteit versterken elkaar en vormen samen de basis van ons handelen. In de manier waarop wij ons onderwijs organiseren en vormgeven, de 'How', wordt zichtbaar hoe deze waarden elkaar aanvullen en verdiepen. Door de kinderen ruimte te geven, hen verantwoordelijkheid te laten nemen, samen te laten leren, te laten reflecteren en doelgericht te werken, creëren wij een rijke leeromgeving. Deze samenhang zorgt ervoor dat onze visie niet alleen wordt beschreven, maar dagelijks wordt geleefd in de schoolpraktijk.

4. 'What'

"De hele dag dalton!" Wat betekent dit concreet voor kinderen, ouders en teamleden?

"De hele dag dalton!" betekent dat onze daltonkernwaarden niet beperkt zijn tot losse lessen of specifieke momenten, maar verweven zijn in het volledige schoolleven. In dit hoofdstuk is te lezen wat wij doen in de dagelijkse onderwijspraktijk en wat dit betekent voor leerlingen, ouders en teamleden.

Voor kinderen betekent dit dat zij gedurende de hele dag worden uitgedaagd om zelfstandig te werken, verantwoordelijkheid te nemen, samen te werken en te reflecteren op hun eigen leerproces. Voor ouders geeft dit inzicht in een consistente manier van werken en begeleiden, waarin dezelfde waarden steeds terugkomen in de ontwikkeling van hun kind.

Voor teamleden betekent het dat zij voortdurend bewust handelen vanuit onze daltonvisie, zowel in de begeleiding van het leren als in de dagelijkse interacties. Zo ontstaat een gedeelde pedagogische en didactische aanpak, waarin de kernwaarden richting geven aan alle keuzes binnen de school.

4.1 Vrijheid en verantwoordelijkheid

4.1.1 Huishoudelijke taken

Vanaf groep 1 heeft elk kind in de groep een vaste huishoudelijke taak (met een maatje). De taken staan met een foto of naam op het bord. De taken worden elke periode gewisseld. De kinderen zijn met elkaar verantwoordelijk voor de klas. Ze zorgen bijv. dat de kasten netjes zijn, helpen bij het uitdelen van spullen, geven planten water en controleren de overige lokalen. Daarnaast dragen ze zorg voor het plein en wordt zwerfafval opgeruimd.

4.1.2 Hulpjes

De hulpjes zitten in de kring naast de leerkracht, helpen bij het uitdelen van de werkjes en zetten de bakken met eten en drinken klaar. Bij het opruimen mogen zij de bel luiden: vijf minuten ervoor (geldt alleen voor binnen) en op het tijdstip van opruimen. Aan het eind van de dag zetten zij de magneten bij de volgende dag, twee volgende hulpjes en plakken zij een sticker op de kalender.

In groep 3 t/m 8 hebben de kinderen om de beurt een taak om de leerkracht te assisteren bij allerlei dagelijkse zaken (boodschappjes binnen de school, bakken tijdens eten en drinken klaarzetten, boeken en schriften uitdelen e.d.) maar ook om, in beperkte mate, te helpen met het opruimen en schoonmaken van het lokaal (voor de vakantie).

4.1.3 Werkplek en gangpas

Kinderen hebben met zelfstandig werken een zekere vrijheid in het kiezen van een werkplek in de school. Zij kunnen ervoor kiezen in de hal te gaan werken op een aangewezen werkplek. Iedere groep heeft een eigen plek in de hal. Kinderen zijn vaak gelijktijdig bezig met verschillende opdrachten; samenwerken, extra uitleg van de leerkracht, creatieve opdrachten, keuzewerk.

Voorbereiding bij de kleuters

In de kleutergroepen is het werken in steeds verschillende hoeken vanzelfsprekend.

Sommige hoeken bevinden zich in de gang. Door kinderen eraan te laten wennen ook in de hal te werken, waar ook anderen langs komen en zitten te werken, worden de kinderen voorbereid op het latere zelfstandig werken in ruimtes waar de leerkracht niet steeds aanwezig is. Met de kijkwijzers in de gang en de afspraken op de gangpas leren we de kinderen hoe ze hiermee om horen te gaan.

Werkplekken in de hal

De kinderen van de groepen 3 t/m 8 mogen werken in de hal. Wanneer de kinderen voldoen aan de voorwaarden van zelfstandigheid in de klas, kunnen maximaal 6 kinderen per groep in de hal werken.

Het gebruik van dit soort hoeken en plekken is vaak afhankelijk van de beschikbare ruimte. Daarbij moeten kinderen met de vrijheid en zelfstandigheid om kunnen gaan. Wanneer kinderen het moeilijk vinden om met de vrijheid om te gaan, bespreken we wat er nodig is om dit te leren.

De hal

De gemeenschapsruimte, “de grote hal”, mag gebruikt worden voor stille activiteiten of fluisteractiviteit. De kinderen zijn daarvoor in het bezit van een gangpas, waar standaard op aangegeven staat wat er van ze verwacht wordt, wanneer zij zelfstandig in de hal werken. De invoering van deze pas heeft ertoe geleid dat er vaker en rustiger in de hal wordt gewerkt. Bij deze werkplekken vanaf groep 3 hangt een poster met wat we van de kinderen verwachten. Met een maximum van 6 kinderen per klas, mogen kinderen ervoor kiezen om in de hal te werken. Kinderen blijven op hun plek zitten en gebruiken hun fluisterstem. Het kind is bezig met de taak. De kinderen die in de hal hebben gewerkt of gespeeld, zijn verantwoordelijk voor het netjes achterlaten van de werkplek.

Afspraken gangpas

Het kind heeft altijd het gangpasje bij zich, deze ligt zichtbaar op tafel. Wanneer een kind zich niet aan de afspraken houdt, mag elk teamlid het kind terugsturen naar de klas.

- Ik werk stil of met mijn fluisterstem.
- Ik ben met mijn eigen werk bezig.
- Mijn gangpas is zichtbaar.
- Bij een vraag ga ik terug naar de klas en gebruik ik mijn blokje.

4.1.4 Inschrijven voor instructie

Ook moeten kinderen zelf de verantwoordelijkheid voelen om (extra) instructie te vragen indien dit nodig is. Vanaf groep 5 kunnen kinderen zich inschrijven op het inschrijfbord als ze (extra) instructie nodig hebben voor de (toets)doelen van rekenen. Ze kunnen hierbij ook aangeven of ze in staat zijn om het doel aan klasgenoten uit te leggen. Hiermee stimuleer je de verantwoordelijkheid, de zelfstandigheid, maar ook het samenwerken. In groep 5/6 wordt in het schooljaar 26/27 een proeftuintje opgezet, waarbij ook bij de herhalingslessen van spelling ingetekend kan worden voor (extra) instructie. Als blijkt dat het voor spelling niet mogelijk is, of een negatieve invloed heeft op de resultaten, wordt het proeftuintje gestopt.

4.1.5 Het werk beoordelen en/of nakijken

We leren de kinderen om netjes om te gaan met hun werk en werkplek. Kinderen worden

erop gewezen netjes te schrijven en hun werk zelf te beoordelen en/of na te kijken. Dit doen ze bijvoorbeeld door het gemaakte werk te bekijken met een juffen- en meesterbril. Als ze een bepaalde fout gemaakt hebben of iets nog niet goed begrijpen, vragen ze om extra hulp/instructie bij de leerkracht. Leerkrachten zien toe en voeren dagelijks steekproeven uit, waarna de kinderen worden voorzien van feedback. Wanneer nodig moeten kinderen hun werk laten zien aan de leerkracht. In groep 3 wordt al het werk extra nagekeken door de leerkracht.

In groep 1/2 worden de succescriteria besproken en is het ontwikkelingsmateriaal soms zelfcorrigerend. De nakijkhulp hangt in groep 3 t/m 8. In de onderbouw bestaat de nakijkhulp uit afbeeldingen, in de midden- en bovenbouw wordt een nakijkhulp met afbeeldingen en tekst gebruikt.

4.1.6 De leerlingenraad

De leerlingenraad is een groep enthousiaste vertegenwoordigers vanaf groep 5. Deze groep krijgt inzicht in de organisatie van de school en wordt deels verantwoordelijk gemaakt voor schoolse zaken. Wat merken ze op, wat vinden ze goed, wat kan beter of anders? Kinderen ervaren dat zij een rol kunnen spelen in veranderingen op school en komen op voor hun belangen. Ze tellen mee en maken spelenderwijs kennis met democratische beginselen. Deze groep is samengesteld uit één vertegenwoordiger uit iedere groep vanaf groep 5. Wanneer een leerjaar over twee verschillende groepen is verdeeld, wordt er uit iedere groep één leerling voor dat leerjaar gekozen. Dan zitten er dus bijvoorbeeld twee leerlingen uit groep 6 in de leerlingenraad. Aan het begin van een nieuw schooljaar (in de gouden weken) kunnen kinderen zich verkiesbaar stellen door zichzelf te presenteren in de klas. De klas kan dan stemmen. Wie de meeste stemmen heeft, komt in de leerlingenraad. Als je eenmaal gekozen bent, mag je een jaar in de leerlingenraad plaatsnemen. Geen twee jaar achter elkaar. Kinderen kunnen het jaar daarna opnieuw gekozen worden, maar ook nieuwe kinderen maken kans.

De vergaderingen van de leerlingenraad vinden plaats in de teamkamer met een leerkracht die de vaste taak heeft om de kinderen te begeleiden. Dit is onder schooltijd. De leerlingenraad komt 1x per periode bij elkaar (5x per jaar).

De helft van de vergaderingen heeft vaste onderwerpen waarvan de school graag wil dat het besproken wordt. De leerkracht bespreekt de uitkomsten met de directie of team. De besluiten zullen zo snel mogelijk in de klassen worden verteld door de eigen kinderen van de leerlingenraad. De leerlingenraad heeft ook een ideeënbriefbus in de hal hangen, waar alle kinderen van de school hun ideeën in kunnen stoppen. In de school hangt een poster met foto's van de kinderen uit de leerlingenraad.

4.1.7 Rondleidingen

We geven verantwoordelijkheid aan onze kinderen door nieuwe ouders door onze school rond te leiden. Per bovenbouwgroep (6 t/m 8) worden hier een aantal kinderen op voorbereid.

4.1.8 Dag-/Weektaak

De dag-/weektaak geeft overzicht in doelen, instructies, opdrachten en mogelijkheden tot samenwerken. Het werken met taken sluit aan bij de volgende daltonkernwaarden en -leerlijnen: zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, reflectie en samenwerken. Wij nemen onze

weektaak mee in het ontwikkelpunt van de taak, omdat wij van mening zijn dat onze huidige weektaak niet meer voldoende aansluit bij de daltonkernwaarden.

Concrete doelen

Met behulp van taakwerk:

- Starten kinderen zelf met hun werk en werken zij gedurende de beschikbare tijd zelfstandig aan de lesdoelen.
- Laten de kinderen betrokkenheid, verantwoordelijkheid en zelfvertrouwen zien.

Groep 1/2

In groep 1/2 worden kinderen gestimuleerd om een speel- of werkplannetje te maken. In groep 1 krijgen zij vanaf januari 1 taak per week. In groep 2 starten zij aan het begin van het schooljaar met 1 taak en vanaf januari breidt dit zich uit met een tweede taak. Bij de instroom kinderen wordt bij aanvang gekeken naar de ontwikkeling en of het mee kan doen met de weektaak. De kinderen geven in de planning van het Digikeuzebord aan wanneer ze in die week de taak gaan maken. De leerkracht ondersteunt waar nodig de kinderen bij het plannen.

Groep 3

In groep 3 maken de kinderen gebruik van een dagtaak. Vanaf januari wordt er gestart met het werken met een weektaak. Op beide varianten staan de vakgebieden met woorden en pictogrammen aangegeven. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van een takenoverzicht om de taken in te plannen.

Groep 4 t/m 8

De aangeboden doelen/lessen staan per vak genoteerd op een weektaak. Per dag staat er bij welk doel behandeld wordt.

Zijn de opdrachten klaar, dan kiest het kind vervolgoopdrachten die op de weektaak vermeld staan. Het gaat om opdrachten uit de kieskast (in ontwikkeling) of andere (digitale) vervolgoopdrachten.

Kinderen uit de groepen 5 t/m 8 kunnen naast de 'verplichte' instructies ook aangeven dat er extra instructie nodig is. Zij kunnen voor deze extra instructie intekenen.

Met uitzondering wordt een weektaak aangepast op de behoefte van de leerling. Dit gebeurt met medeweten van de kc'er en voor een afgesproken periode. Na deze periode wordt geëvalueerd of voortzetten nodig is.

4.1.9 Keuzetaak

We maken gebruik van een kieskast vanaf groep 3. In groep 1/2 worden de hoeken ingezet voor de motivatie en talentontwikkeling (naast de cognitieve doelen).

We willen dat de materialen in de kieskasten nieuwsgierig maken, diverse kwaliteiten van kinderen aanspreken en motiveren (aansluitend bij BLINK thema's). Daarnaast sluiten de materialen aan bij de cognitieve doelen die in een groep behaald moeten worden. Hiervoor worden zoveel mogelijk zelfcorrigerende- en /of spelmaterialen ingezet.

Het werken met keuzewerk sluit aan bij de volgende kernwaarden van Dalton: zelfstandigheid, vrijheid in verantwoordelijkheid, effectiviteit en reflectie.

Concrete doelen

(Welk effect willen we bij/voor de kinderen zien als nakijken structureel onderdeel uitmaakt van ons onderwijsaanbod?)

Met behulp van keuzewerk:

- maken de kinderen eigen keuzes in oefenvormen, in tijdsinvestering, in samenwerking.
- werken de kinderen doelgericht aan eigen doelen.
- reflecteren de kinderen op eigen werk en vorderingen.

Groep 1/2

De inrichting van de lokalen is doelgericht. De kasten zijn gericht op vakgebieden en de doelen van de leerlijnen. Materialen worden centraal gesteld, passend bij de doelen die behaald moeten worden. De kinderen pakken het materiaal zelfstandig uit de kasten en kunnen doelgericht aan het werk. De hoeken sluiten aan bij de thema's en andere doelen die op dat moment in de groep spelen en behaald moeten worden in de klas.

Het is belangrijk dat we een visie opstellen over onderwijs aan het jonge kind, zodat we alle aspecten in de onderbouw en middenbouw goed op elkaar kunnen laten aansluiten. De visie wordt aan het begin van ieder schooljaar in samenwerking met de Peuter- VVE groep van Partou voor het Jonge Kind definitief samengesteld.

Groep 3

In groep 3 beginnen de kinderen te werken met een kieskast. In deze groep wordt er ook nog gewerkt met een reken-, taalhoek en zo mogelijk ook andere hoeken.

Groep 3 t/m 8

De kieskast sluit aan bij de doelen van de groep. Dit betekent dat per vakgebied bekeken wordt wat er nodig is in de groep (Welke doelen/onderdelen moeten herhaald worden en welke kunnen al naar voren gehaald worden). De uitgangspunten zijn de resultaten van het vorige blok, de doelen voor de komende periodes en de lange termijn doelen (CITO). De opdrachten van talentontwikkeling sluiten onder andere aan bij de thema's van BLINK. Dit kunnen creatieve opdrachten zijn, maar ook uitdagende stel of spelopdrachten. (Tip: zie plusopdrachten van BLINK).

4.1.10 Kindplan

Bij de extra ondersteuning werken leerlingen vanaf groep 4 met een kindplan. Aan het begin van iedere periode stelt de leerling, in overleg met de ondersteuner, een persoonlijk plan op. Hierin kiest het kind een leerdoel dat hij/zij wil oefenen en wordt het leerdoel ingeschaald (de schaalvraag).

Daarnaast bevat het kindplan een plan van aanpak, waarin staat hoe de leerling aan dit doel gaat werken. Tijdens de periode wordt regelmatig samen via de reflectiemuur geëvalueerd of de aanpak nog passend is en of er bijsturing nodig is. Zo leren ze steeds meer verantwoordelijkheid te nemen voor hun leerdoelen.

4.2 Zelfstandigheid

Wij doen een beroep op de zelfstandigheid van de kinderen. De medewerker heeft de rol van begeleider, met als uitgangspunt: 'Alles wat de kinderen zelf kunnen, moeten wij niet voor ze doen!'. We leren kinderen ook om zelf problemen op te lossen die zich tijdens het zelfstandig werken voordoen.

4.2.1 Kinderen werken zelfstandig

Dat betekent o.a. dat materialen die de kinderen nodig hebben voor hen beschikbaar zijn en dat zij de vrijheid hebben om eigen oplossingen te bedenken. Regelmatig zal de leerkracht na afloop van de periode van zelfstandig werken kort met de kinderen evalueren hoe het is gegaan.

4.2.2 Dagkleuren

We gebruiken een aantal hulpmiddelen om de zelfstandigheid te bevorderen. In alle groepen hangt er een dagritme om aan te geven wanneer iets plaatsvindt. De dagritmekaarten hangen op chronologische volgorde.

We gebruiken schoolbreed dezelfde dagkleuren: maandag, dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag.

4.2.3 Materialen

De inrichting van de klassen moet zo zijn, dat de kinderen alle materialen die zij nodig hebben, zelfstandig kunnen pakken, eventueel weer schoonmaken en opruimen.

In de kleutergroepen werken we met “de handige hulpjes”. Dit zijn kaarten (werkwijzers) met foto's erop, waarop kinderen stapsgewijs kunnen zien hoe iets gedaan of opgeruimd moet worden.

Vanaf groep 3 krijgt dit een vervolg. De materialen zijn gelabeld, zodat kinderen weten waar het ligt en waar het opgeruimd moet worden. Materialen als schriften, potloden, papier, boeken en scharen kunnen kinderen eenvoudig zelf pakken/uitdelen. Ook is er een inleverkast voor het werk dat de kinderen zelf hebben nagekeken. Per vakgebied is er een bak. In groep 3 en 4 is er visuele ondersteuning en vanaf groep 5 alleen tekst.

4.2.4 Uitgestelde aandacht

Met uitgestelde aandacht bedoelen we een periode dat de leerkracht niet meteen beschikbaar is voor vragen van kinderen. De twee belangrijkste redenen om te werken met uitgestelde aandacht zijn:

1. Het biedt de leerkracht de gelegenheid om ongestoord met individuele of met kleine groepjes kinderen te werken.
2. Kinderen leren in deze periode zelfstandig problemen op te lossen en zijn op elkaar aangewezen voor onderlinge hulp.

Bij de kleuters zijn we voornamelijk bezig met het leren dingen zelfstandig te doen; aankleden, jas dichtdoen, materialen kiezen/opruimen en de klas op orde brengen (zie ook klusjesbord.) We benoemen het begrip zelfstandigheid. Bij het opruimen kunnen kinderen gebruik maken van werkwijzers, ‘de handige hulpjes’, en kaarten voor het inpakken van de blokken in de bouwhoek.

Als de leerkracht een rode sjaal om heeft, dan weten de kinderen dat de leerkracht even niet

gestoord kan worden en later tijd voor hen maakt. Hebben de kinderen hulp nodig, dan vragen ze dit aan hun klasgenoten die beschikbaar zijn.

Eerst je maatje

Vanaf groep 3 geldt het volgende: Wanneer een kind een probleem of een vraag heeft, en op dat moment niet bij de leerkracht terecht kan, dan zal hij/zij volgens deze stappen een oplossing te vinden:

1. zelf nadenken over mogelijke oplossingen,
2. navraag doen bij je maatje,
3. navraag doen bij andere kinderen in de groep,
4. door middel van het neerzetten van het blokje

Hierbij is het uiterst belangrijk dat het kind oplossingen zoekt die anderen zo weinig mogelijk storen.

4.2.5 Zelfstandig werkblokje

In groep 3 t/m 8 gebruiken de kinderen een zelfstandig werkblokje tijdens het zelfstandig werken. Deze ligt bij elke leerling op tafel.

Ik ben aan het werk, stoor mij nu niet.

Ik wil en kan helpen.

Keuze van de leerkracht (vaak volledig stil i.v.m. een instructie)

Je mag samenwerken.

? Ik heb de opdracht nog eens gelezen. Ik heb hulp gevraagd in mijn groepje. Ik heb toch nog een vraag en wil dat de juf of meester mij tijdens de hulpronde helpt.

4.2.6 Geluidsniveaus

Binnen de school wordt gewerkt met duidelijke geluidsniveaus om een rustige en prettige leeromgeving te creëren. De verschillende niveaus staan zichtbaar weergegeven op een poster in de klas en worden ondersteund met lampjes die aangeven welk geluidsniveau op dat moment van toepassing is.

Door het gebruik van deze visuele ondersteuning leren leerlingen zelfstandig hun gedrag aan te passen aan de situatie. Zij weten wanneer er in stilte gewerkt wordt, wanneer zacht overleg mogelijk is en wanneer samenwerken centraal staat. Hierdoor nemen leerlingen steeds meer verantwoordelijkheid voor hun eigen werkhouding en dragen zij actief bij aan een rustige leer- en werkomgeving.

4.3 Samenwerken

Wij vinden het van grote pedagogische waarde dat kinderen sociaal vaardig worden. Het samenwerken is daarin van grote betekenis.

Samenwerken vindt op vele manieren plaats. We noemen:

In de taak

Er worden samenwerkingsopdrachten in de taak gezet.

In de instructielessen

Taal-, reken- en andere methoden doen vaak suggesties voor samenwerkingsopdrachten. De leerkrachten zullen bewust samenwerkingsopdrachten opnemen in hun lesprogramma.

Binnen het bewegingsonderwijs

Ook hier zal worden gezocht naar werkvormen waarbij samenwerking nodig is. Veel sport- en spelvormen zijn hiervoor geschikt.

Binnen de creatieve vakken

Regelmatig worden er groepswerkstukken gemaakt en wordt er samen gewerkt aan een voorstelling.

4.3.1 Samenwerken/samen werken

Er is een verschil tussen *samenwerken* (dit is samen aan een opdracht werken, zoals hierboven omschreven) en *samen werken*.

Met samen werken bedoelen we dat kinderen weliswaar individueel aan een opdracht werken, maar dat ze wel rekening houden met elkaar en elkaar helpen.

Rekening houden met elkaar houdt in, dat je elkaar niet stoort of afleidt tijdens het werk, maar ook dat je je verantwoordelijk voelt voor de sfeer in de groep en de school als geheel. Pestgedrag hoort daar bijvoorbeeld niet bij, maar belangstelling voor een zieke klasgenoot en zorg voor een nette schoolomgeving wel. Kinderen moeten het normaal vinden dat je elkaar helpt.

Coöperatief leren

Coöperatief leren is een onderwijssituatie waarin de leerlingen in kleine, groepjes op een gestructureerde manier samenwerken aan een taak met een gezamenlijk doel. De leerlingen die samenwerken zijn niet alleen gericht op hun eigen leren, maar ook op dat van hun groepsgenoten. Leerlingen leren op deze manier van en met elkaar.

Wij zien coöperatief leren als een belangrijke vorm die het samenwerken stimuleert. Niet alleen het samenwerken wordt hierdoor ontwikkeld, maar ook het verantwoordelijkheidsgevoel dat ontstaat door deel uit te maken van een leerproces binnen een groep.

De verschillende werkvormen binnen coöperatief leren worden gebruikt:

Groep 1-2: kleine kring, binnenkring/buitenkring, schoudermaatjes

Groep 3 t/m 8: woordenweb, tweetal coach, denken-delen-uitwisselen, placemat.

Maatjes

De leerlingen werken regelmatig in maatjes. Een maatjessysteem betekent dat twee leerlingen aan elkaar gekoppeld zijn om samen te werken, elkaar te ondersteunen en van elkaar te leren.

Maatjes helpen elkaar bij het uitvoeren van opdrachten, het nakijken van werk en het oplossen van problemen. Ook kunnen zij samen overleggen, uitleg geven en elkaar motiveren om door te werken. Dit gebeurt in een sfeer van respect en gelijkwaardigheid, waarbij beide leerlingen een actieve rol hebben. De maatjes zijn zichtbaar op het whiteboard.

Taken samenwerking

Binnen de extra ondersteuning wordt regelmatig gewerkt met samenwerkingstaken. Door leerlingen een duidelijke rol te geven, leren zij verantwoordelijkheid te nemen, effectief samen te werken en gebruik te maken van elkaars kwaliteiten. De taken zorgen voor structuur, betrokkenheid en een veilige leeromgeving waarin iedereen actief kan deelnemen. De volgende zeven taken worden hierbij ingezet:

1. Materiaalmeester: zorgt voor het ophalen, uitdelen en opruimen van de benodigde materialen.
2. Tijdbewaker: houdt de tijd in de gaten en helpt de groep om volgens planning te werken.

3. Gespreksleider: leidt het overleg binnen de groep en zorgt dat iedereen aan bod komt.
4. Schrijver: noteert afspraken, antwoorden of belangrijke informatie namens de groep.
5. Stiltekapitein: Let erop dat er rustig en respectvol wordt samengewerkt.
6. Tafelbaas: zorgt dat de tafels in de juiste positie staan voor goede samenwerking en iedereen goed bij elkaar zit.
7. Aanmoediger: Geeft complimenten en vertelt wat goed ging.

Door af te wisselen in rollen krijgen leerlingen de kans om verschillende vaardigheden te ontwikkelen en verantwoordelijkheid te ervaren binnen het samenwerkend leren.

Het takenbord

Vanaf groep 1 wordt er gewerkt met een takenbord. Hierop staan huishoudelijke taken waar ieder kind zelf verantwoordelijk voor is. Bijvoorbeeld vegen of de papierbak legen.

4.3.2 Groepsdoorbroken samenwerken

Projecten

Cultuur- en wereldoriëntatievakken worden meerdere keren per schooljaar groepsdoorbroken aangeboden. Tijdens deze projecten werken leerlingen van verschillende groepen samen aan uiteenlopende activiteiten en thema's. Leerlingen krijgen hierbij de ruimte om, binnen het aanbod, een activiteit te kiezen die aansluit bij hun interesses en talenten.

Door deze keuzevrijheid worden motivatie, eigenaarschap en betrokkenheid vergroot. Daarnaast leren leerlingen samenwerken met kinderen van verschillende leeftijden, elkaar helpen en verantwoordelijkheid nemen binnen een gezamenlijk project. Op deze manier sluiten de projecten goed aan bij de daltonkernwaarden zelfstandigheid, samenwerking en verantwoordelijkheid.

Bouw!

In groep 2 t/m 4 wordt gewerkt met het digitaal interventieprogramma Bouw. Verschillende kinderen in groep 7 en 8 zijn tutor. Zij werken 3x 20 minuten per week met hun maatje in de hal. De tutores hebben uitleg gehad en leren hoe zij hun maatje kunnen ondersteunen. Zij leren uitleggen, complimenteren, aanwijzingen geven en geven het goede voorbeeld in het taakgericht bezig zijn in de hal. Een leerkracht/ondersteuner heeft de eindverantwoordelijkheid en loopt tijdens het lezen door de hal. De toetsen worden alleen door de leerkracht/ondersteuner afgenomen.

Tutorlezen

Binnen de school wordt gewerkt met tutorlezen, waarbij oudere en jongere leerlingen samen lezen en van elkaar leren. Vanaf de kerstvakantie leest groep 5/6 voor aan groep 1/2. Ze bespreken hierbij ook de kaft en kijken goed naar alle plaatjes.

Ook groep 3 start na de kerstvakantie met tutorlezen, zij zijn gekoppeld aan groep 7. Tijdens deze leesmomenten begeleiden de oudere leerlingen de jongere kinderen bij het lezen, bekijken zij samen de boeken en ondersteunen zij waar nodig.

Groep 4 start al na de herfstvakantie. Zij zijn gekoppeld aan groep 8. Het tutorlezen wordt op dezelfde manier ingezet als in groep 3.

Tutorlezen stimuleert de leesmotivatie en draagt bij aan de taalontwikkeling van zowel de jongere als de oudere leerlingen. De jongere kinderen krijgen extra aandacht en oefening,

terwijl de oudere leerlingen verantwoordelijkheid leren nemen en hun sociale en communicatieve vaardigheden versterken. Daarnaast bevordert tutorlezen de samenwerking en verbondenheid tussen de verschillende groepen binnen de school.

De Rijke Taalgroep helpt elkaar

Binnen de school wordt bewust gewerkt aan samenwerking tussen leerlingen van de Rijke Taalgroep. NT2-leerlingen uit groep 5 en 6 ondersteunen regelmatig NT2-leerlingen uit groep 3 en 4 bij opdrachten uit de kieskast van de Rijke Taal. Hierbij leggen zij opdrachten uit, geven zij voorbeelden en bieden zij ondersteuning waar nodig.

Door deze vorm van samenwerken ontwikkelen de oudere leerlingen hun taalvaardigheid, zelfvertrouwen en verantwoordelijkheidsgevoel. Tegelijkertijd krijgen de jongere leerlingen extra begeleiding en uitleg op een laagdrempelige manier. Zo leren leerlingen niet alleen van de leerkracht, maar ook van en met elkaar.

4.3.3 Samenwerking met Partou – De Horst

Ook bij Partou laten we kinderen veel met elkaar samenwerken. We stimuleren het samen spelen in de hoeken en leren kinderen hoe zij samen een spel kunnen spelen. We organiseren activiteiten waarbij kinderen met elkaar samen kunnen spelen. We stimuleren dat kinderen elkaar helpen en elkaar om hulp vragen. Zo helpen kinderen elkaar met het aantrekken van hun jas of samen materialen opruimen.

Met Partou is minimaal 4 keer per jaar overleg voor een vloeiende overgang naar onze school. Daarnaast werken de peuters en kleuters nauw samen. Ze spelen minimaal 1 keer per week samen buiten. Ook komen de peuters iedere woensdag, aan het einde van de dag, bij de kleuters om samen een activiteit uit te voeren.

4.3.4 Samenwerking met ouders

Samenwerking vinden wij erg belangrijk: een rijke leeromgeving creëren we samen. Daarom hechten we veel waarde aan de betrokkenheid en inbreng van ouder(s)/verzorger(s). Via ons digitale ouderportaal (Parro) informeren we hen actief en doelgericht. Groepsleerkrachten delen hier informatie over wat er speelt binnen de thuisgroep in een wekelijks groepsbericht, zoals leerinhouden, workshops en praktische reminders.

Daarnaast doen we regelmatig een beroep op ouder(s)/verzorger(s) om te ondersteunen bij activiteiten en evenementen binnen de school. Onze actieve ouderraad organiseert samen met teamleden diverse activiteiten die bijdragen aan een fijne en betrokken schoolgemeenschap. Ook is er een medezeggenschapsraad (MR), waarin ouders en medewerkers gezamenlijk meedenken en meepraten over het beleid en de ontwikkeling van de school.

Vier keer per jaar wordt er een koffiemomentje georganiseerd voor ouders, waarbij een thema centraal staat. Ouders worden uitgenodigd om mee te denken en mee te praten. Het managementteam, de brugfunctionaris en daltonspecialist organiseren deze bijeenkomsten.

4.4 Reflecteren

Reflecteren is ontzettend belangrijk. Reflectie helpt niet alleen leraren, maar ook kinderen om zich bewust te worden van hun eigen leerproces, waardoor zij zelfsturender en effectiever kunnen leren (Korthagen & Nuijten, 2023).

4.4.1 Incheck en uitcheck

Reflecteren moet je leren. In de klassen wordt er daarom op verschillende manier aandacht aan reflecteren besteed. Bijvoorbeeld door te laten zien je je voelt met een klassikale 'check-in' en 'check-out'. Deze manier van werken is geen doel op zich, maar een manier om het gesprek op gang te brengen.

4.4.2 Reflectie werkvormen

In de groepen 1 t/m 8 wordt dagelijks gereflecteerd met behulp van verschillende reflectievormen. Welke werkvorm wordt ingezet, is afhankelijk van het doel, de activiteit en de beschikbare tijd. Door regelmatig stil te staan bij het eigen handelen, het leerproces en de samenwerking, leren leerlingen bewust te kijken naar hun ontwikkeling en krijgen zij steeds meer eigenaarschap over hun leren.

Bij het reflecteren maken we gebruik van werkvormen uit de klapper 'Reflectiewerkvormen' van Daltonexpeditie. Deze gevarieerde werkvormen, zoals het reflectierad en reflectiedobbelsteen, ondersteunen leerlingen bij het verwoorden van ervaringen, het geven en ontvangen van feedback en het stellen van nieuwe leerdoelen. Reflecteren gebeurt zowel individueel, in tweetallen als in groepsverband en vormt een vast onderdeel van onze dagelijkse onderwijspraktijk.

4.4.3 Exit-tickets

Vanaf groep 3 wordt bij rekenen gewerkt met exit-tickets. Aan het einde van de les maken leerlingen een korte opdracht of beantwoorden zij een vraag die aansluit bij het lesdoel. Hiermee wordt zichtbaar in hoeverre de leerstof is begrepen.

De exit-tickets helpen leerlingen om bewust stil te staan bij wat zij hebben geleerd en geven de leerkracht inzicht in de voortgang van het leerproces. Op basis hiervan kan de instructie of ondersteuning waar nodig worden aangepast. Het gebruik van exit-tickets stimuleert reflectie, eigenaarschap en doelgericht leren. Wegens wijzigingen in de methode van rekenen, kunnen wij momenteel de exit-tickets niet inzetten. We werken aan een oplossing om de nieuwe exit-tickets te regelen.

4.4.4 Reflecteren op je eigen werk

Binnen de school wordt veel aandacht besteed aan het nakijken van werk en zelfreflectie. Dit gebeurt al vanaf groep 1. Door hun eigen werk te beoordelen (door bijvoorbeeld een juffen- of meesterbril) en te controleren, leren leerlingen kritisch te kijken naar hun aanpak, fouten herkennen en verbeteringen aanbrengen. Dit helpt hen om inzicht te krijgen in hun eigen leerproces en stimuleert een actieve leerhouding.

Zelfreflectie speelt hierbij een belangrijke rol. Leerlingen denken na over wat goed ging, wat nog lastig was en welke stappen zij kunnen zetten om verder te groeien. Door regelmatig stil te staan bij hun eigen ontwikkeling leren leerlingen verantwoordelijkheid nemen voor hun werk en steeds zelfstandiger te leren.

Een doorgaande lijn in nakijken

Groep 3

In groep 3 leren leerlingen hun werk (rekenen en VLL) zelfstandig na te kijken volgens de afspraken van de nakijkhulp.

Groep 4

In groep 4 leren leerlingen hun werk (rekenen en taal) zelfstandig na te kijken volgens de afspraken van de nakijkhulp.

Groep 5

Ook spelling wordt nu door de leerlingen nagekeken. De leerkracht bepaalt bij welke lessen dit wel of niet moet.

Nadat de kinderen zelf nagekeken hebben, wordt het door leerkracht nagekeken. Verschillende vormen van nakijken worden ingezet: klassikaal, duo-nakijken, individueel, nakijken met als doel een terugblik op de vorige les (bijvoorbeeld bij wereldzaken) et cetera.

Groep 6

Leerlingen gaan ook hun huiswerk nakijken. Daarna bekijkt de leerkracht het gemaakte werk.

Groep 7 en 8

Leerlingen gaan ook Engels zelf nakijken. Daarna kijkt de leerkracht het na.

Afspraken m.b.t. het nakijken

- In de groepen 3 t/m 8 hangt de nakijkhulp boven de nakijkplaats. In de onderbouw is deze anders dan die van de bovenbouw.
- Bij een moeilijke som een vraagteken voor de kantlijn. Dit kan door leerkrachten en kinderen gedaan worden.
- De leerkracht kijkt in een andere kleur na, dan een kind heeft gedaan.
- Per opdracht een krul(letje). Vooraf een norm afspreken. (Bij deze som bij 8 goed een krul)
- Bij een fout antwoord een streepje achter de fout. (Bij nakijken kun je er een krul van maken.)

Wanneer zijn we tevreden als de kinderen zelf nakijken?

(Is alleen het verbeteren van fouten voldoende? Hoe weten we of de kinderen de lesstof na het verbeteren beheersen?)

- Als het doel begrepen is: niet alleen een antwoord, maar ook de uitwerking wordt opgeschreven. Of als ze al eerder om hulp komen vragen.
- Als ze zelf reflecteren op hun werk en daarop een actie ondernemen.
- Leerkrachten kijken gericht na bij kinderen die er niet serieus mee omgegaan zijn.
- De kinderen laten geen fouten zitten en laten zien/merken, dat ze iets doen met zelfreflectie. (BB)
- De kinderen werken netjes en kijken serieus na (MB). Leerkrachten kijken zeer regelmatig na/door.
- OB: de kinderen hebben het inzicht om na te kijken gericht op strategiegebruik.

4.4.5 Feedback geven aan elkaar

We leren de kinderen om elkaar feedback te geven. Dit doen we bijvoorbeeld door voorafgaand aan een opdracht succescriteria te bedenken a.d.h.v. een coöperatieve werkvorm. Deze kunnen voor de gehele groep gelden of verschillen per leerling. Ze schrijven deze dan zelf op hun wisbordje. We laten de kinderen in tweetallen feedback uitwisselen a.d.h.v. de succescriteria.

4.4.6 Succescriteria (experiment kieskast)

De opdrachten van de kieskast hebben minimaal 3 succescriteria, passend bij het doel van de taak. Voorafgaand worden de succescriteria besproken en aan het einde van de opdracht afgevinkt of afgekruist. Ook kunnen de kinderen tussentijds beoordelen of ze op koers zijn door de succescriteria erbij te nemen.

4.4.7 Reflectiemuur

Tijdens een periode van 6 tot 8 weken reflecteren kinderen die extra ondersteuning krijgen minimaal één keer per week hun kindplandoel met behulp van de reflectiemuur. Zij staan hierbij bewust stil bij hun leerdoel en geven met een knijper aan waar zij op dat moment staan in hun leerproces.

De reflectiemuur maakt het leerdoel zichtbaar en bespreekbaar. Samen met de ondersteuner wordt gekeken naar de voortgang en wat er eventueel nodig is om verder te komen. Zo leren leerlingen op een eenvoudige manier reflecteren op hun eigen ontwikkeling en hun leerproces bij te sturen.

4.4.8 Oudergesprekken

Wij hechten veel waarde aan een goede samenwerking tussen school, leerling en ouder(s)/verzorger(s). Daarom organiseren wij minimaal twee keer per schooljaar een fysiek contactmoment: het kennismakingsgesprek en het voortgangsgesprek. Mocht er vaker een gesprek nodig zijn, dan is wordt dat ingepland. Hoewel ieder gesprek een eigen karakter heeft, staat steeds hetzelfde doel centraal: het optimaal aansluiten bij de behoeften en ontwikkeling van het kind.

Het kennismakingsgesprek vindt plaats aan het begin van het schooljaar en heeft een informeel karakter. Tijdens dit gesprek staat het opbouwen van een positieve relatie centraal. Ouder(s)/verzorger(s), leerling en leerkracht delen hun eerste indrukken van de start van het schooljaar en stemmen verwachtingen, leerdoelen en eventuele ondersteuningsbehoeften met elkaar af. Zo ontstaat een gezamenlijke basis voor een fijne en succesvolle schoolperiode.

Halverwege het schooljaar vindt het voortgangsgesprek plaats. Tijdens dit gesprek worden de ontwikkeling en de leerresultaten van de leerling besproken, waaronder de resultaten van de middenafname van de LiB-toetsen. Waar mogelijk nemen leerlingen zelf een actieve rol in het gesprek door hun ervaringen, opbrengsten en aandachtspunten te presenteren. Hiermee stimuleren wij eigenaarschap en betrokkenheid bij het eigen leerproces.

Aan het einde van het schooljaar is er de mogelijkheid om nog een eindgesprekken te voeren. Dit gesprek kan door zowel ouders als leerkracht aangevraagd worden en gaat over de ontwikkelingen van het afgelopen schooljaar. Hierbij is aandacht voor zowel de cognitieve ontwikkeling als de persoonlijke en sociale groei.

4.5 Effectiviteit

Daltononderwijs stimuleert kinderen om eigenaar te worden van hun eigen leerproces. Leerlingen nemen verantwoordelijkheid voor hun werk en maken bewuste keuzes binnen de geboden vrijheid, vaak in samenwerking met anderen.

Een belangrijk uitgangspunt is effectiviteit: doelgericht en efficiënt werken aan een vooraf gesteld doel. Leerlingen leren plannen, prioriteren en hun aanpak bij te stellen wanneer dat nodig is, zodat zij hun tijd en middelen zo goed mogelijk inzetten.

Duidelijke afspraken over tijd, ruimte en materialen bieden hierbij houvast. Binnen deze structuur ontwikkelen leerlingen zelfstandigheid en leren zij steeds bewuster en doelgerichter te werken.

4.5.1 Binnen is beginnen

In onze school geldt deze afspraak. Om 08:20 gaat de schooldeur open en om 08:25 sluit de schooldeur. We starten om 08:30 uur. Vanaf groep 3 wordt bij iedere start van de dag gelezen. Dit kan stillezen zijn of lezen met een klassenboek. Zo wordt de onderwijstijd effectief gebruikt.

4.5.2 De Time-Timer

Tijd is een abstract begrip. Door middel van de time-timer geven we kinderen inzicht in de hoeveelheid beschikbare werktijd. In sommige situaties gebruiken kinderen een individuele time-timer.

De Time-Timer ondersteunt leerlingen bij het ontwikkelen van taakgerichtheid en verantwoordelijkheidsgevoel. Leerlingen leren hun tijd beter in te delen, zelfstandig keuzes te maken en hun aandacht bij de opdracht te houden.

4.5.3 Gelabelde en toegankelijke materialen

De materialen zijn overzichtelijk gelabeld en op een vaste, goed toegankelijke plek opgeborgen. Dit zorgt ervoor dat leerlingen snel kunnen vinden wat zij nodig hebben en zelfstandig aan het werk kunnen gaan.

Door deze duidelijke organisatie wordt onnodig zoeken voorkomen en wordt de beschikbare tijd zo effectief mogelijk benut. Leerlingen leren verantwoordelijkheid te nemen voor het gebruik en het opruimen van materialen.

4.5.4 De instructietafel

Iedere groep heeft een vaste instructietafel als onderdeel van het klassenmanagement. Hier krijgen leerlingen gerichte uitleg in een kleine groep of individueel. Dit zorgt ervoor dat de instructie goed aansluit bij de onderwijsbehoeften van de leerling.

Door deze duidelijke en rustige plek voor instructie wordt de lestijd effectief benut.

Leerlingen weten waar zij moeten zijn en wanneer zij extra uitleg krijgen, terwijl de rest van de groep zelfstandig verder kan werken.

4.5.5 De dagplanning

Vanaf groep 1 wordt er gewerkt met dagritmekaarten die zichtbaar op het (prik)bord hangen. Zo weten leerlingen gedurende de dag wat er gaat gebeuren en in welke volgorde de activiteiten plaatsvinden.

Deze duidelijke structuur helpt leerlingen om overzicht te krijgen en maakt de dag voorspelbaar. Hierdoor kunnen zij zelfstandiger keuzes maken en beter inspelen op wat er

van hen wordt verwacht. Het zichtbaar maken van de dagplanning draagt bij aan effectiviteit, omdat er minder tijd verloren gaat aan onduidelijkheid en leerlingen gerichter en rustiger kunnen werken.

4.5.6 Het lesdoel (is zichtbaar)

In iedere les wordt gewerkt met duidelijke lesdoelen die vooraf met de leerlingen (spelenderwijs) worden gedeeld. Deze doelen zijn vanaf groep 3 zichtbaar in de klas, zodat leerlingen gedurende de les kunnen terugkijken waar zij aan werken en wat er van hen wordt verwacht.

Door het lesdoel expliciet te maken, weten leerlingen niet alleen wat zij leren, maar ook waarom zij hiermee bezig zijn. Dit vergroot hun betrokkenheid en helpt hen om gerichter te werken. Het zichtbaar maken van het lesdoel ondersteunt leerlingen in het plannen, monitoren en evalueren van hun eigen leerproces.

4.5.7 Effectieve lesovergangen

Binnen onze school streven we naar rustige en efficiënte overgangen tussen verschillende activiteiten. Leerlingen weten wat er van hen wordt verwacht bij het afronden van een activiteit en het starten van een volgende taak. Materialen worden opgeruimd en klaargelegd volgens vaste afspraken.

Door routines en verwachtingen duidelijk aan te leren, gaat zo min mogelijk onderwijstijd verloren en kunnen leerlingen snel en zelfstandig verder met hun volgende activiteit.

5. Ons daltononderwijs in ontwikkeling

5.1 Borging

Als daltonschool werken wij continu aan het verbeteren van de kwaliteit van ons daltononderwijs. Hiervoor hebben wij een aantal gezamenlijke afspraken vastgesteld:

- Alle medewerkers beschikken over een daltoncertificaat of volgen de daltonopleiding binnen twee jaar na start op Daltonschool de Horst;
- In het jaarplan staat beschreven aan welke ontwikkelpunten binnen dalton wordt gewerkt;
- De daltonontwikkeling van onze daltonschool wordt gecoördineerd door de daltonwerkgroep, met als voorzitter de daltonspecialist, die hierover regelmatig afstemmen met het managementteam;
- Ontwikkelingen binnen ons daltononderwijs worden vastgelegd in het daltonhandboek, dat jaarlijks wordt geactualiseerd en gepubliceerd;
- De belangrijkste afspraken rondom dalton zijn vastgelegd in dit daltonhandboek, aangevuld met meer uitgebreide uitwerkingen in kwaliteitskaarten op SharePoint Kwaliteitshandboek;
- Onze daltonidentiteit wordt breed uitgedragen in onder andere de schoolgids en op de website;
- Leerlingen worden actief betrokken bij het onderwijs via de leerlingenraad.

De Nederlandse Dalton Vereniging (NDV) bewaakt de kwaliteit van het daltononderwijs door middel van een systeem van visitatie en licensering. Elke daltonschool wordt eens in de twee of vijf jaar gevisiteerd om te beoordelen in hoeverre wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria van de NDV. Ter voorbereiding stelt de school een zelfevaluatierapport op, waarin de uitwerking van de daltonkernwaarden op leerling-, leerkracht- en schoolniveau wordt beschreven. Daarnaast worden hierin de ontwikkelpunten voor de komende periode geformuleerd.

5.2 Zelfevaluatie

Ter voorbereiding op de daltonvisitatie in schooljaar 2026-2027 wordt een zelfevaluatie uitgevoerd. Hierin wordt beschreven hoe we de aanbevelingen vanuit vorige visitaties gaan gebruiken om een verbeterslag in ons daltononderwijs te realiseren. De conclusies worden weergegeven in een sterkte-zwakteanalyse.

5.3 DaltonOntwikkelPlan

We willen de komende jaren structureel ons daltononderwijs blijven verbeteren. We hebben gerichte actiepunten geformuleerd voor het schooljaar 2026-2027 in het DaltonOntwikkelPlan (DOP) schooljaar 2026-2027.

Inleiding:

Wij werken vanuit de kernwaarden zelfstandigheid, samenwerking, verantwoordelijkheid, effectiviteit en reflectie. Naar aanleiding van de aanbevelingen van de visitatie van de Nederlandse Dalton Vereniging en de ontwikkelpunten vanuit het team, zijn onderstaande doelstellingen vastgesteld voor schooljaar 2026-2027.

De ontwikkelpunten vanuit het team zijn gebaseerd op de meest recente visitatie, evaluaties van de GROS-lijst 2025-2026, bevindingen uit studiedagen en dalton- en teamoverleggen.

In dit plan wordt gewerkt volgens de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act), zodat ontwikkeling cyclisch geëvalueerd en geborgd wordt.

Doelstellingen:

Ontwikkelpunt 1:

Het borgen van de daltonkernwaarden binnen alle groepen door het ontwikkelen van een duidelijke doorgaande lijn.

Het benutten van netwerkbijeenkomsten en collegiale consultaties ter versterking van de daltonkwaliteit.

Ontwikkelpunt 2:

Het vergroten van eigenaarschap bij leerlingen door middel van de inzet van de kieskast (keuzewerk).

Ontwikkelpunt 3:

Het ontwikkelen (en invoeren) van een leerlingportfolio als aanvulling/vervanging van het huidige rapport.

Ontwikkelpunt 4:

Het versterken van de zichtbaarheid van ons daltononderwijs binnen de school en naar ouders toe door middel van PR.

Ontwikkelpunt 1	Borging van ons daltononderwijs
Aanleiding	Vanuit de visitatie kwam naar voren dat de school sterker kan inzetten op het zichtbaar maken en borgen van de daltonkernwaarden binnen de schoolorganisatie. Het team van Daltonschool de Horst ervaart dat er gedeeltelijke doorgaande lijn van daltonkernwaarden is en de 'how' niet voldoende van elkaar weten. Daarnaast zijn afspraken niet altijd structureel geborgd.
Doel	Er is een duidelijke doorgaande lijn zichtbaar binnen alle groepen en de daltonkernwaarden zijn herkenbaar in het onderwijsaanbod.
Betrokkenen	Daltonspecialist / Daltonwerkgroep: - verantwoordelijk voor het monitoren van de zichtbare en doorgaande lijn van de daltonkernwaarden, het signaleren van ontwikkelpunten en het ontwikkelen, actualiseren en bewaken van de kwaliteitskaarten. Alle teamleden: - verantwoordelijk voor het toepassen en zichtbaar maken van de gemaakte daltonafspraken in de eigen onderwijspraktijk en het gezamenlijk evalueren en bijstellen hiervan.
Acties (PDCA)	
Plan	Het vastleggen van doorgaande lijnen per kernwaarden in het daltonboek en kwaliteitskaarten. De doorgaande lijn van de vijf daltonkernwaarden wordt per kernwaarde beschreven en vastgelegd in het daltonboek en uitgewerkt in bijbehorende kwaliteitskaarten. Hierbij wordt beschreven wat de kernwaarde per bouw inhoudt en hoe deze zichtbaar is in de onderwijspraktijk. De daltonspecialist is verantwoordelijk voor het bewaken van de samenhang en doorgaande lijn en monitort gedurende het schooljaar of de gemaakte afspraken zichtbaar worden toegepast.
Do	Daltontijd structureel inplannen: minimaal twee keer per maand wordt tijdens teamvergaderingen tijd gereserveerd voor daltonontwikkeling, waarbij de voortgang, gemaakte afspraken en ontwikkelpunten worden besproken. Doorgaande lijn in kaart brengen: de daltonspecialist brengt per daltonkernwaarde de huidige praktijk in beeld door middel van lesbezoeken, gesprekken met teamleden en het verzamelen van voorbeelden uit de groepen. Kwaliteitskaarten ontwikkelen en actualiseren: op basis van de huidige praktijk en de gewenste doorgaande lijn ontwikkelt en actualiseert de daltonspecialist de kwaliteitskaarten. Deze worden besproken met het team en waar nodig bijgesteld. Daltonboek actualiseren: de gemaakte afspraken en doorgaande lijnen worden verwerkt in het daltonboek, zodat voor alle teamleden duidelijk

	is wat we als school afspreken, waarom we dit doen en hoe dit zichtbaar is in de praktijk. Monitoren van de zichtbaarheid: de daltonspecialist legt twee keer per schooljaar lesbezoeken af en monitort aan de hand van de kwaliteitskaarten in hoeverre de daltonkernwaarden en gemaakte afspraken zichtbaar en herkenbaar zijn in de verschillende groepen. Daltonparels delen: tijdens de daltonoverleggen worden concrete voorbeelden van goede daltonpraktijken gedeeld. Deze daltonparels worden zichtbaar gemaakt op de daltonmuur in de teamkamer, zodat teamleden elkaar kunnen inspireren. Ambulante tijd inzetten: de daltonspecialist gebruikt structurele ambulante tijd voor lesbezoeken, coachingsgesprekken, het voorbereiden van daltonoverleggen, het ontwikkelen en actualiseren van kwaliteitskaarten en het bewaken van de doorgaande lijn. Kennis en inspiratie vergroten: de daltonspecialist neemt deel aan relevante daltonnetwerkbijeenkomsten en brengt opgedane kennis en inspiratie terug naar het team. Terugkoppelen en bijstellen: bevindingen uit lesbezoeken, gesprekken en netwerkbijeenkomsten worden teruggekoppeld tijdens de daltonoverleggen. Op basis hiervan worden afspraken en kwaliteitskaarten waar nodig aangepast.
Check	Evaluaties vinden plaats tijdens teamvergaderingen. De afspraken komen regelmatig terug tijdens de teamvergaderingen. De daltonspecialist legt minimaal twee keer per jaar klassenbezoeken af en coachingsgesprekken waar nodig. De daltonspecialist bezoekt minimaal één relevante daltonnetwerkbijeenkomst en deelt de inzichten tijdens teamvergaderingen of weekinfo's.
Act	De afspraken worden bijgesteld waar nodig. Nieuwe afspraken worden opgenomen in kwaliteitskaarten en het daltonboek. Nieuwe inzichten, opgedaan tijdens netwerkbijeenkomsten, worden gedeeld via teamvergaderingen / weekinfo's.

Ontwikkelpunt 2	Inzetten van de kieskast (keuzewerk)
Aanleiding	Uit de GROS-lijst blijkt dat de kieskast in bijna alle groepen wordt ingezet, maar in de praktijk blijkt dit niet meer te gebeuren. De kieskast in huidige vorm is niet werkbaar in voorbereiding voor leerkrachten. Ook stimuleert de huidige kieskast de ontwikkeling van eigenaarschap onvoldoende. De kinderen mogen meer eigenaarschap ontwikkelen binnen keuzewerk.
Doel	De kinderen leren bewuste keuzes maken passend bij hun leerdoelen en interesses.
Betrokkenen	Daltonspecialist / Daltonwerkgroep: -is verantwoordelijk voor het begeleiden en monitoren van de ontwikkeling van keuzewerk. -verzamelt en deelt relevante kennis over eigenaarschap en keuzewerk. -bereidt de gezamenlijke afspraken en doorgaande lijn voor. -ondersteunt leerkrachten bij het toepassen van de nieuwe werkwijze. -monitort de uitvoering en evalueert samen met het team of de werkwijze bijdraagt aan meer eigenaarschap. Leerkrachten: -denken mee over de gewenste vorm en inhoud van keuzewerk. -maken gezamenlijk afspraken over de doorgaande lijn. -voeren de afspraken uit in de eigen groep. -begeleiden kinderen bij het maken van bewuste keuzes en het ontwikkelen van eigenaarschap. -evalueren de werkwijze en geven feedback over de werkbaarheid. Kinderen: -denken mee over de vorm van keuzewerk en wat hen helpt om eigenaarschap te ontwikkelen. -leren keuzes maken vanuit leerdoelen, interesses en eigen leerbehoeften. -reflecteren op hun gemaakte keuzes en het resultaat daarvan.
Acties (PDCA)	
Plan	Het team de huidige situatie rondom keuzewerk en eigenaarschap in kaart en onderzoeken waarom de huidige kieskast onvoldoende wordt gebruikt en niet meer werkbaar is. We verdiepen ons in literatuur over eigenaarschap en keuzewerk en bepalen gezamenlijk wat dit betekent voor Daltonschool de Horst. Vervolgens stellen we gezamenlijke uitgangspunten op en ontwikkelen we een zichtbare doorgaande lijn voor keuzewerk, passend bij de ontwikkeling van kinderen van groep 3 t/m 8. Op basis hiervan ontwerpen we een werkbaar vorm van keuzewerk.
Do	Relevante literatuur zoeken over keuzewerk en inspiratie tanken bij Helen Parkhurt (Boek: Dalton: L.E.F) Het vaststellen van onze daltonvisie (why) over keuzewerk en het ontwikkelen van eigenaarschap. Het team invulling laten geven over de 'how' en 'what' d.m.v. het

	curriculair spinnenweb. Groep 5/6 experimenteert met keuzewerk. Experimenten worden geëvalueerd. Vanuit de evaluatie worden afspraken gemaakt. Daltonwerkgroep ontwikkelt de kwaliteitskaart 'Keuzewerk' De afspraken worden twee keer per jaar geëvalueerd en de kwaliteitskaart wordt herijkt.
Check	Lesbezoeken, twee keer per jaar, in de groepen. Evaluaties tijdens daltonoverleggen: bespreken van voorbeelden uit de praktijk.
Act	De inzet van het keuzewerk aanpassen of uitbreiden. Borging in kwaliteitskaart 'Keuzewerk'.

Ontwikkelpunt 3	Van rapport naar portfolio
Aanleiding	De school wil het huidige rapport doorontwikkelen naar een betekenisvoller portfolio dat beter aansluit bij de ontwikkeling van kinderen. Het portfolio moet niet alleen resultaten zichtbaar maken, maar ook groei, talenten, reflectie en persoonlijke leerdoelen.
Doel	De kinderen krijgen meer eigenaarschap over hun ontwikkeling en leerproces. Zij leren reflecteren op hun eigen groei, stellen doelen op en kunnen hun ontwikkeling zichtbaar maken aan ouders en leerkrachten.
Betrokkenen	Leerkrachten: -denken mee over de vormgeving, inhoud en praktische uitvoerbaarheid van het portfolio. -brengen vanuit de praktijk wensen en aandachtspunten in. -testen het portfolio uit en geven feedback tijdens de pilot. -begeleiden kinderen bij het vullen van het portfolio, het stellen van doelen en het reflecteren op hun ontwikkeling. Kinderen: -denken mee over de vorm en inhoud van het portfolio. -geven aan wat zij belangrijk vinden om over hun ontwikkeling zichtbaar te maken. -gebruiken het portfolio om doelen te stellen, te reflecteren en hun groei zichtbaar te maken. Ouders: -denken mee over de vorm en inhoud vanuit het perspectief van de ouder. -geven feedback tijdens de pilot en evaluatie. -gebruiken het portfolio als basis voor gesprekken over de ontwikkeling van hun kind. Daltonspecialist: -coördineert het ontwikkelproces. -verbindt de inbreng van leerkrachten, kinderen en ouders. -bewaakt de aansluiting bij de daltonvisie. -begeleidt de pilot, verzamelt feedback en coördineert de evaluatie en borging. MT: -bewaakt de voortgang en faciliteert de ontwikkeling en implementatie van het portfolio.
Acties (PDCA)	
Plan	Oriëntatie op verschillende portfolio-vormen en voorbeelden van andere scholen. Inventariseren van wensen en behoeften van leerlingen, leerkrachten en ouders (koffiemoment).

	Vaststellen welke onderdelen in het portfolio terug moeten komen, zoals: leerdoelen, reflecties, resultaten, talentontwikkeling; eigenaarschap van leerlingen. Ontwikkelen van een conceptformat voor het portfolio. Opstellen van criteria voor een succesvolle pilot.
Do	Uitwerken van het definitieve proefmodel van het portfolio. Instructie en begeleiding geven aan betrokken leerkrachten. De kinderen uitleg geven over het werken met een portfolio. Pilot uitvoeren binnen meerdere groepen. Portfolio's gedurende een afgesproken periode actief gebruiken tijdens lessen en oudergesprekken.
Check	Evaluëren van de pilot met leerlingen, ouders, leerkrachten en MT. Feedback verzamelen over: gebruiksvriendelijkheid, betrokkenheid van kinderen, overzichtelijkheid, meerwaarde voor ontwikkeling en gesprekken. Analyseren of het portfolio bijdraagt aan meer eigenaarschap van leerlingen.
Act	Aanpassen van het portfolioformat op basis van de evaluaties. Afspraken maken over structurele invoering binnen de school. Vastleggen van werkwijzen en verantwoordelijkheden. Scholing of ondersteuning organiseren voor het team indien nodig. Planning maken voor verdere implementatie en borging.

Ontwikkelpunt 4	PR, zichtbaarheid van daltononderwijs
Aanleiding	De school merkt dat het daltononderwijs in de dagelijkse praktijk wel wordt uitgevoerd, maar nog niet altijd voldoende zichtbaar is voor ouders, nieuwe ouders en externe betrokkenen. Hierdoor is niet voor iedereen direct duidelijk wat daltononderwijs inhoudt en welke kernwaarden onze school hanteert. Door ons daltononderwijs beter en consequenter te communiceren, kan de school haar identiteit versterken en laten zien waarin zij zich onderscheidt. Het beter zichtbaar maken ons daltononderwijs draagt bij aan herkenning, vertrouwen en betrokkenheid van ouders en versterkt de verbinding tussen school, kinderen en omgeving.
Doel	Het daltononderwijs van de school is voor ouders, toekomstige ouders en externe betrokkenen duidelijk zichtbaar en herkenbaar. Aan het einde van het schooljaar zijn de daltonkernwaarden zichtbaar in de communicatie van de school, op de website, in nieuwsbrieven en op sociale media. Hierdoor hebben ouders een beter beeld van wat daltononderwijs inhoudt en waarin de school zich onderscheidt.
Betrokkenen	Daltonspecialist: -coördineert de ontwikkeling en uitvoering van de communicatie rondom het daltononderwijs. - bewaakt dat de vijf daltonkernwaarden herkenbaar en consequent terugkomen in de communicatie. - levert inhoudelijke input over daltononderwijs en verzamelt voorbeelden uit de praktijk. -evalueert samen met het team de zichtbaarheid en stelt waar nodig verbeterpunten voor. Directie: - faciliteert de uitvoering van het PR-plan en maakt afspraken over verantwoordelijkheden en beschikbare tijd/middelen. - bewaakt de aansluiting tussen de communicatie, de schoolvisie en de profilering van de school. Leerkrachten: -denken mee over de manier waarop het daltononderwijs zichtbaar wordt gemaakt. - leveren actief voorbeelden, foto's, leerlingwerk en verhalen uit de dagelijkse praktijk aan. -maken daltonactiviteiten in de eigen groep zichtbaar voor ouders. - even input voor de Daltondag. Ouders: -denken mee over welke informatie en voorbeelden helpen om het daltononderwijs beter te begrijpen. - geven feedback op de zichtbaarheid en begrijpelijkheid van het daltononderwijs.

	- worden actief betrokken bij de Daltondag en krijgen de mogelijkheid om daltononderwijs zelf te ervaren. Leerlingen: - laten zien hoe zij in de praktijk werken vanuit de daltonkernwaarden. - - leveren voorbeelden van hun werk en ervaringen aan voor communicatie. - kunnen tijdens de Daltondag of andere activiteiten aan ouders laten zien en vertellen hoe zij het daltononderwijs ervaren.
Acties (PDCA)	
Plan	Inventariseren op welke plekken het daltononderwijs momenteel zichtbaar is (website, sociale media, nieuwsbrief, schoolgids en binnen de school) en hoe dit op dit moment zichtbaar is. Vaststellen welke daltonkernwaarden extra aandacht nodig hebben in de communicatie. Afspraken maken binnen het team over het verzamelen van voorbeelden, foto's en verhalen uit de praktijk. Bepalen welke communicatiemiddelen worden ingezet en wie verantwoordelijk is voor het beheer en de uitvoering hiervan. Organiseren van een jaarlijkse Daltondag voor ouders.
Do	Ons daltononderwijs zichtbaar maken op de website (tekst, beelden en voorbeelden uit de praktijk). Regelmatig delen van daltonactiviteiten via sociale media; publiceren van voorbeelden van leerlingwerk, projecten en samenwerkingsactiviteiten. Ouders actief informeren over lopende daltonactiviteiten via de Daltonflits. Ouders ontvangen tijdens de Daltondag een korte presentatie over de daltonkernwaarden en hoe deze zichtbaar zijn in de dagelijkse onderwijspraktijk. Ouders nemen actief deel aan verschillende workshops of samenwerkingsopdrachten die aansluiten bij de daltonkernwaarden. Leerlingen laten zien hoe zij werken met weektaken, keuzevrijheid en samenwerking. In de school worden voorbeelden van leerlingwerk en daltonactiviteiten tentoongesteld.
Check	Feedback verzamelen van ouders over de zichtbaarheid en begrijpelijkheid van ons daltononderwijs (koffiemoment). Evalueren van bereik en interactie op sociale media en website. Bespreken met team of daltonkernwaarden voldoende zichtbaar zijn in de schoolpraktijk en communicatie. Nagaan of ouders beter begrijpen waar de school voor staat. Eventueel input verzamelen van nieuwe ouders over hun eerste indruk. Nagaan of ouders na de Daltondag beter kunnen benoemen wat de daltonkernwaarden betekenen. Evalueren van de opkomst en betrokkenheid van ouders tijdens de activiteiten. Inventariseren welke onderdelen ouders als meest waardevol hebben ervaren.

Act	Aanpassen en verbeteren van website en sociale media content op basis van feedback. Structureel maken van het delen van daltonactiviteiten in de Daltonflits. Eventueel professionalisering of ondersteuning organiseren voor teamleden op het gebied van communicatie. Verbeterpunten uit de inventaris verwerken in de organisatie van een volgende Daltondag. Succesvolle activiteiten en werkvormen opnemen als vast onderdeel van toekomstige Daltondagen. Nieuwe ideeën van ouders en teamleden meenemen in de verdere ontwikkeling van de PR en zichtbaarheid van het daltononderwijs.
-----	---